אורות — נשמת הלאומיות וגופה

הפסק מוכרח להיות בין תכן האידיאל המופשט של מגמת הכל ובין המתגלה ממנו בהויה בפועל, בין הכונה הטובה המוזרחת לאדם ברום גבה חייו הרוחניים ובין הרוח המלוהו תמיד לישר מעשיו ודרכיו. אם לא ההבדל הדרגאי הזה היתה צורת המעשה כולה מתטשטשת, ההויה לא היתה עומדת על צביונה, חוקים וגבולים לא היו נשמרים, תכונות קבועות וערכים מגבילים המיסדים עולם ומלאו לא היו עומדים.

כשהאידיאלים הנשגבים, העומדים במצב התהו, בשורש הנשמה ומקור שאיפותיה, מתגבלים בגבול וגדר ידוע, - מיד הם מתקדרים ויורדים מחביון-עוז. הם מקבלים יתרון מעשי ותפיסת יר של פעולה על ידי הגדרתם, אבל הטהר העליון שהיה להם לפני התגלמותם בגדרם המיוחד חדל מהם. נצטמצמה האורה, יורדת היא לפעמים מאד מחסנה ומגיעה עד מחשכים בצמצומה לצורך הערכת מהותה. נשארה עמם אז תעודתם : להביאם, אחרי אשר באו לכלל מעשה ונעשו לענינים שהעולם המעשי אחוז בהם, אל אותה מדרגת הגבה והזכוך ולאותה ההתרחבות הכמותית והאיכותית, שהיתה להם בהיותם עדיין בריקום עולמם הציורי. הצלחת דרכם זו תלויה בצביון ההתגלמות. אם לא נתעבתה כל כך ואם לא ירדה מעז מרומה מרחק גדול יותר מדאי, אז דרך התשובה העליונה פתוחה לפניה ותוכל בבטחה למצא דרכים ונתיבות סלולות, אשר ידריכו אותה אל מעלת הויתה הנאצלת.

אבל גם אם כח ההתגלמות יהיה חלש יותר מדאי, אז יוכל הכל להתפורר ולשוב לאפס על ידי תשוקת המרומים, אשר תשוב לפעם בתוך הגבולים המוגדרים. מרוב אמוץ להתעלות אל מקורם הציורי יוכלו האידיאלים המוגלמים לאבד את כשרונם המעשי, מה שהוא כולו נגד הבנין המסודר של תכסיס ההגדרה. אם שאיפה זו בהתגברה משברת היא את ההגדרות, ובזה היא משימה תהום גדול מפסיק בין עצמיותם של האידיאלים ובין התגלמותם המוחשית בעולם המעשה וההגדרה המיוחד, מוכרחת היא להתמעט ולעצור בפנימיותה את עזוז חשקם. במדה ובמשקל תשלח את קויה, אשר בכח אטי יעשו את דרכם, יצחצחו את ההגדרות המגולמות ויבריקו ניצוצים פעם אחר פעם מאור המקורי המתרומם מאז, מהמגמה המופשטת משוכים צנורות ומזילים לאשרה טל חיים עליונים בתוכיות של הגבולים, של החקיקות הפרטיות, והטל טל אורות הוא, מגרש את המחשכים ומאיר את החיים.

אז יבנה עולם ושמים וארץ ישקו, ושמחת היצירה תגלה באשרה. כה נוהג הדבר באדם, ובעם, בעולם ובהויה.

הנשמה הפנימית של האהבה הלאומית, או ביתר רחב - של האהבה האנושית, במקורה, היא מתעלסת עם האידיאלים היותר זכים, שהאורה המתגלה בצד העליון של האנושיות ושל האומה החיה מברקת על ידם את שלל צבעיה, חטיבה שלמה מלאה הוד ותפארת, עונג וחיים, חסד ואמת, משפט וענוה, גבורה ועליזה, יופי ועדן, שכל ורגש, מתרחב ומלא טוב ושבע, ועומדת היא על דרך העולה ההולך ומתקדם בקדמה מורגשת, מוחשת, ומשמחת כל לב טוב, - זה מהגלה בעולם הציורי. כשבאים הדברים לכלל מעשה, והם הולכים ומתלבשים בגבולים, סרים מיד חלקים רבים מזוהרא עילאה. האלף הרבתי מתקטנת ונעשית אלף זעירא, מכשולי החיים מתרבים, זעזועי נפש של רוגזות ושל פחדים, של משטמות ושל רהבים, מתגברים וממלאים את החלל. האנושיות המעשית מתלבשת בלבושים צואים, אורותיה הרבים נופלים לתוך הקליפות הקשות שהיא עטופה בהן, והאוהב אותה כמו שהיא לא יוכל להתעלות. הוא מוכשר לספוג אל תוכו את הזוהמא הצבורה בקרבה יותר ממה שיקלוט את ניצוצי הקדושה הנסתרים במחבואיה.

וכן הדבר במעמד הלאומיות הפרטית, שבכללותה אנו מוצאים אותן בצביונה גם באומתנו.

נאה עד אין חקר הוא האידיאל של הקמת עם סגולה, ממלכת כהנים וגוי קדוש, מתוך עם שקוע בעבדות איומה, אשר מרגליות פטריארכליות של גזע מוצאו מבריקות את חשכו. במרומים האלהיים שוכן האידיאל בחביון סתר טהרתו. הוא צריך להתגלם, להתעטף בהגדרה מיוחדת, בבני אדם בעלי יצרים טובים וגם רעים, בקבוצים נצרכים למחיה וכלכלה, לאחיזה בקרקע ולמשטרי ממשלה, והחיים הקבוציים צריכים להכליל את הכל, מראש הפסגה של טהורי רוח ועדיני נשמה רוממה עד שפל התחתית של פחותי נפש, הנועדים להתעסקות השפלה של הצדדים הנמוכים שבחיים. עיני בשר

הטרוטות אובדות את כל הזוהר, ואז הצדדים הרוחניים משתעבדים ומתחשכים בחשכת החיים, המלאים זבלים ואשפתות, שמצד זה עלולה האנושיות להשפיע על הדבקים בה בצורתה המוגבלת, אשר רבו נוולה, יותר מעדינות וזוהר נפש - רשעה וחשכה בשרית שפלה, שזהו מקור הרשע הליברלי. וכשלבשה הלאומיות הפרטית את בגדי החול העבים כשקים ירדה גם היא ממרומיה, ובישראל נשברה כל כך עד חדול כל פעולותיה, והשריד הנשאר הוא רק הצד העליון שבמרומי הציור הראשי, בחביון האידיאל של הקמת האומה במרומי חסן טהרתה.

ממרומי חסן זה יכולים זרמי אורה לרדת, לשוב בצורת טללי תחיה להחיות ולהשיב את ההגדרה הנופלת אל רוחב מרחביה שבראשית הויתה. יש כח ברשימה שמימית עליונה זאת להחיות גם את כל לבושי החול ביניקתם ממנה. אבל אם במצב הנפילה והכיעור יאמר אדם להדבק בצורה הלאומית בצדדיה המגושמים, בלא הזרחה פנימית מאורה העליון מני קדם, יספוג מהר אל תוכו רוח זוהמא, קטנות וניצוצי רשעה, אשר יהפכו למרורות בגדול הסטורי קצר של משך דורות אחדים. זהו החזיון של הרשע הלאומי שאנו פוגשים.

אבל סוף כל סוף תנצח האהבה האנושית הכללית את הרשעה הסובבתה, והאהבה הלאומית המרכזית של כנסת ישראל תבער בעז גבורתה את כל קוציה, "לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה". וממקורה האלהי תינק כבימי כלולותיה, וברכוש גדול של איתניות, של הגדרה מעשית, של קוים ושרטוטים רבים המעשירים את אפיה, תשתל במקום בית חייה. כליה הנשברים ישובו ויתוקנו, נצוצי הטהרה אשר נפוצו ישובו ויתלקטו אחד אל אחד, ממרום חביון האידיאל הכללי של היצירה כולה ישוב להגלות אור ישראל, אשר בטהרתו ועזוזו ישוב לטהרה את האידיאל האנושי. וביסוד החביון של צדקת עולמים תפרח חבצלת השרון ותפיץ קרני אורה והדרה מקרבה לכל אפסים.

רוח אלהים עליון זה שוכן בכנסת ישראל בקרב החביון היותר גנוז, בקדש הקדשים, באישון עין ששם אמונת אלהים גנוזה, מלובשת בלבוש דת משה ויהודית. ההזיה הנגלית, המתעבת בחולשת כח הכרתה את כל עושר צפון ונעלם, החשיכה את העינים וקצרה את חוג הראות הרוחני בבנותה חומת סינים גסה לחופש הרוח, אשר באויר מעופש זה נולדה גסות הכפירה בצורתה המנוולת שאנו רואים אותה בימינו. [וכשהחמור העור מזדקק אל השור הנגח בורר הוא ממנו דוקא את חלקיו היותר כלביים.] וכשזו נזקקת אל הלאומיות בוררת היא ממנה דוקא את חלקיה היותר רעים, העלולים לשחת את כל הוד שבצלם האדם הפרטי אשר נוכח אלהים דרכו. בלא טל חיים של אהבת אלהים, של יראת הוד מלאה בינה ודעה ושל אמונת חיים מלאה חופש, משרכת הלאומיות את דרכה ללקוט שעורים מגללי בהמתן של אומה שפלה, וברוח קדור מלא זעם וחלי תתימר בתיצוניות של שפה שאינה מכרת את עזוז רוח קדשה, של ארץ שהיא מתכחשת לפליאות סגולותיה, של געגועים של סיגי סיגים שזרקה מהם כל יסוד מזין ומחיה. לאומיות כזאת כל מה שהיא יותר רוממה ונאצלת ביסודה היא מתגנה יותר על מחזיקיה, ומאצלת עליהם מהזוהמא של טומאות שוליה. אין אמונה ואין דעת אלהים, אין הוד מוסר ואין גבורת רוח - ואיה דם-הנפש אשת תחיה בו ?

זהו מעמד המצר של כנסת ישראל, אשר תרד אליו בהכרח סמוך ליקיצתה לתחית אמת. ובהקיצה תשליך ממנה בזעם נמרץ את כל סיגיה, ובחפץ אלהי תקבץ אליה את כל טובה. ממרומי קדש תחיה את כל אוצרותיה ומזוהר עליון יזהירו כל חמדות געגועיה. צלצלי שירה, הדרת שפת קדש, צבי ארץ חמדה, בחירת אלהים, עליצות גבורה וקדש קדשים, ישובו להררי ציון. באש מצרף ובברית מכבסים של הנשמה המקורית, בגנזי האצילות האלהית ובאור חסד ונועם עליון הספון בקרבה, ישובו ויטהרו גם כל הלבושים היותר חיצונים אשר עוטפה בהם נשמת האומה ורוחה. ממקור עדן עליון יזלו בשמים רבים להסיר את ריח הזוהמא אשר קלטה הלאומיות המגושמת הסגורה בחמרניותה, וכהנדף עשן ינדפו כל אותם רוחות הקטב אשר מלאו את הארץ, את השפה, את ההיסטוריה ואת הספרות. "ולקחתי אתכם מן הגוים וקבצתי אתכם מכל הארצות והבאתי אתכם אל אדמתכם, וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם, ומכל גלוליכם אטהר אתכם, ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם, והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר, ואת רוחי אתן בקרבכם, ועשיתי את אשר בחקי תלכו ומשפטי תשמרו ועשיתם, וישבתם בארץ אשר נתתי לאבותיכם והייתם לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים".